

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΜΑΞΙΜΟΣ ΧΑΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ
Βουλευτής Λαρίσης-ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Σαμαρίνα, 15 Αυγούστου 2022

Ομιλία
του Γενικού Γραμματέα της Διακοινοβουλευτικής Συνέλευσης Ορθοδοξίας (ΔΣΟ),
Μέλους της Βουλής των Ελλήνων, δρ Μάξιμου Χαρακόπουλου
στην εκδήλωση για την παρουσίαση του Τόμου
«ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ: Οι Ναοί της του Θεού Σοφίας ανά τον κόσμο»,
στον Προαύλιο χώρο της Εκκλησίας της Μεγάλης Παναγίας, στη Σαμαρίνα των
Γρεβενών

Σεβασμιώτατε,
Κύριε Περιφερειάρχη,
Κυρία και κύριε αντιδήμαρχε,
Κύριε Πρόεδρε της Σαμαρίνας,
Φίλες και φίλοι,

Ο εορτασμός της Παναγίας σε κάθε περιοχή του Ελληνισμού έχει μια ξεχωριστή λαμπρότητα κι ένα ιδιαίτερο χρώμα. Κι αυτή η διαπίστωση δεν είναι ρητορικό σχήμα αλλά μια πραγματικότητα. Διότι ο κάθε τόπος είχε τα δικά του έθιμα, τις δικές του ιδιαίτερες παραδόσεις, σμιλεμένες στο διάβα μιας μακρότατης, πλούσιας αλλά συχνά οδυνηρής, ιστορίας.

Αλλά αξονικό ενοποιητικό στοιχείο σε όλες τις ψηφίδες του ελληνισμού παρέμενε η Ορθοδοξία, σε αδιάλυτη ενότητα με την έννοια του Ρωμιού, του Γραικού, του Έλληνα. Για τούτο αυτές τις άγιες ημέρες του Αυγούστου, πανηγύριζαν ομοίως οι Έλληνες του Πόντου, οι Έλληνες των Νήσων, οι Έλληνες της ηπειρωτικής Ελλάδας και, βεβαίως, οι βλαχόφωνοι Έλληνες.

Ο εορτασμός τους αποτελούσε πάντοτε έως και σήμερα ένδειξη της βαθιάς πίστης τους, αλλά και ανανέωση των στενών δεσμών της κοινότητας. Είναι αυτοί οι δύο αρμοί που επέτρεψαν την επιβίωσή του βλαχόφωνου ελληνισμού και τη διατήρηση της εθνικής του συνείδησης, στην μακρά περίοδο του τουρκικού ζυγού.

Τότε που οι Βλάχοι συμμετέχουν σε όλα τα προεπαναστατικά κινήματα, ενώ Βλάχοι έμποροι, τεχνίτες και λόγιοι διαπρέπουν στις ακμάζουσες ελληνικές παροικίες της δυτικής Ευρώπης, των παραδουνάβιων Ηγεμονιών, του Ευξείνου Πόντου, της Αιγύπτου.

Και είναι αυτοί που ως εθνικοί ευεργέτες θα στηρίξουν την πατρίδα με σπουδαία εκπαιδευτικά και άλλα ιδρύματα, όπως οι Ζάππα, ο Σίνας, ο Αρσάκης, ο Στουρνάρας, αλλά και τον ελληνικό στρατό, όπως έπραξε ο Γεώργιος Αβέρωφ.

Οι Βλάχοι, επίσης, βρέθηκαν στην πρώτη γραμμή της μεγάλης εθνικής επανάστασης του 1821 με εμβληματικούς αγωνιστές όπως ο Γιωργάκης Ολύμπιος.

Και συνέχισαν τον αγώνα τους για την απελευθέρωση, δίνοντας το παρών σε κάθε επαναστατική ενέργεια, σε κάθε πολεμική αντιπαράθεση με τους σφετεριστές της ελευθερίας, στις νίκες αλλά και στις ματαιώσεις. Όπως αυτή της Βορείου Ηπείρου, όπου ένας Βλάχος, ο Γεώργιος Ζωγράφος, υπήρξε ο Πρόεδρος της Προσωρινής Κυβέρνησης της Αυτονόμου Βορείου Ηπείρου.

Γι' όλους αυτούς τους λόγους, κάθε φορά που συμμετέχω στις πανηγύρεις των Βλαχόφωνων Ελλήνων, ιδίως τον Δεκαπενταύγουστο, νοιώθω ότι αναπνέω τον αέρα μιας Ελλάδας υπερήφανης για την ταυτότητά της, σίγουρης για τον εαυτόν της, με βαθιές ρίζες, και γι' αυτό με αυτοπεποίθηση για το μέλλον.

Βεβαίως, οι εξαιρετικοί συνομιλητές μας, ο καθηγητής Μιχαήλ Τρίτος και ο συγγραφέας Κωνσταντίνος Χολεβας, Βλάχοι και δύο, θα αναφερθούν πιο εμπειριστατωμένα επί του ζητήματος και κυρίως για την σχέση του βλαχόφωνου ελληνισμού με την Ορθοδοξία.

Αυτή, όμως, η σχέση αποτέλεσε και τον σημαντικότερο λόγο της απόφασης της Διακοινοβουλευτικής Συνέλευσης Ορθοδοξίας -ενός θεσμού που έχω την τιμή να είμαι επικεφαλής και ο οποίος συσπειρώνει Ορθόδοξους βουλευτές, εκπροσώπους 25 κοινοβουλίων από όλο τον κόσμο- να παρουσιάσει εδώ τον Τόμο που έχει εκδώσει για τους Ναούς της Αγίας Σοφίας ανά τον κόσμο.

Φίλες και φίλοι,

Όλοι γίναμε μάρτυρες των πρόσφατων παθών της Αγίας Σοφίας, που δυστυχώς δεν έχουν τελειωμό.

Πριν από δυο χρόνια η τουρκική ηγεσία, βάσει ενός σχεδιασμού που είχε αρχίσει να υλοποιείται αρκετά χρόνια πριν, με την αλλαγή σε τζαμί κάθε εκκλησίας στην Τουρκία που ήταν αφιερωμένη στην Αγία Σοφία, αποφάσισε να μετατρέψει και τον Ναό που για αιώνες αποτέλεσε τον Φάρο της Οικουμενικής Ορθοδοξίας και σύμβολο διαχρονικό του μεγαλείου της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας σε μουσουλμανικό τέμενος.

Με αυτόν τον τρόπο οι ισλαμιστές ηγέτες της γείτονος επεδίωκαν να αποδείξουν ότι είναι ανώτεροι των κεμαλικών προκατόχων τους, που είχαν τον ναό ως μουσείο.

Και ότι πράγματι μπορούν να ξαναζωντανέψουν την εδώ και έναν αιώνα νεκρή οθωμανική αυτοκρατορία, βάζοντας τα λάβαρα της κατάκτησης πάνω από τους κανόνες δικαίου και την ιστορική αλήθεια.

Αγνοώντας επιδεικτικά τους διεθνείς οργανισμούς, όπως την UNESCO, υπό την προστασία της οποίας υποτίθεται ότι παρέμενε από το 1985 ο περικαλλής ναός, ως μνημείο της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η αλήθεια είναι, για να λέμε τα πράγματα με το όνομά τους, ότι η διεθνής κοινότητα δεν έδειξε να συγκινείται ιδιαίτερα από τον βάρβαρο αναχρονισμό της Τουρκίας. Ούτε καν κράτη ορθόδοξα ή με πλειοψηφία ορθόδοξου πληθυσμού δεν όρθωσαν το ανάστημά τους σε αυτήν την απρέπεια απέναντι στην κοινή βυζαντινή μας κληρονομιά.

Έκτοτε, η λειτουργία της Αγίας Σοφίας ως τζαμί, συνοδεύεται από μεγάλες ζημιές, όπως στην αυτοκρατορική πύλη, στα μάρμαρα, στους τοίχους, από την ανεξέλεγκτη προσέλευση των ανθρώπων.

Κανόνες προστασίας δεν τηρούνται, φύλακες ειδικευμένοι δεν υφίστανται, οι επιστήμονες δεν έχουν πιά τον πρώτο λόγο. Αν συνεχιστεί αυτή η πορεία η κατάληξη είναι προδιαγεγραμμένη, όπως τα ίδια τα τουρκικά ΜΜΕ έχουν παραδεχθεί.

Παράλληλα, εντός του Ναού λαμβάνουν χώρα δρώμενα που γεννούν θλίψη και προβληματισμό. Οι εικόνες με τον ιμάμη που κραδαίνει το σπαθί της τζιχάντ ή αυτές με τα εκατοντάδες μικρά παιδιά που κραυγάζουν πολεμικές ιαχές δεν μπορεί να συμβαίνουν σε έναν χώρο τέτοιου υψηλού πνευματικού συμβολισμού.

Για όλα αυτά, τα οποία προφανώς αντίκεινται σε βασικές αξίες του σύγχρονου πολιτισμού, αποφασίσαμε ως ΔΣΟ να παρέμβουμε με τον ιδανικότερο τρόπο που ενδείκνυται. Αυτόν της ανάδειξης της ιστορικής αλήθειας, απέναντι στην αυθαιρεσία της βίας.

Ευελπιστώντας ότι θα αφυπνίσουμε τη διεθνή κοινότητα, τους θεσμούς, τις κυβερνήσεις, μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας και απλούς πολίτες του κόσμου, και όλοι μαζί να πιέσουμε την Τουρκία να αλλάξει την απόφασή της.

Και γι' αυτό τον λόγο εκδώσαμε τον Τόμο αυτό, κατόπιν ομόφωνης απόφασης της Διεθνούς Γραμματείας της ΔΣΟ, μετά από εισήγησή μου, τον Σεπτέμβριο του 2020.

Στο πλαίσιο αυτό, ως θεσμός αναλάβαμε δυο ακόμη πρωτοβουλίες. Η πρώτη αφορούσε στη διοργάνωση Διεθνούς Διαγωνισμού Φωτογραφίας με το ίδιο θέμα, ο οποίος ολοκληρώθηκε επιτυχώς τον Οκτώβριο του 2021 με την απονομή των Βραβείων.

Και η δεύτερη με τη «χάραξη» της πολιτιστικής διαδρομής «Αγία Σοφία» με τις πόλεις της Ευρώπης όπου βρίσκονται ιστορικοί ναοί αφιερωμένοι στην του Θεού Σοφία και την υποβολή στο μέλλον αίτησης αναγνώρισής της από το Συμβούλιο της Ευρώπης στο πλαίσιο του Προγράμματος Πολιτιστικών Διαδρομών.

Ο τόμος που σε λίγο θα έχετε στα χέρια σας, είναι αποτέλεσμα της συνεργασίας της ΔΣΟ και του Κέντρου Αριστείας «Αξιοποίηση Ορθόδοξης Κληρονομιάς και Διαθρησκευτικός Διάλογος» του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, γεγονός που εγγυάται την επιστημονική αρτιότητα και εγκυρότητα του περιεχομένου του.

Στις σελίδες του Τόμου εμφανίζονται 37 ιστορικοί εμβληματικοί ναοί αφιερωμένοι στη Σοφία του Θεού, οι οποίοι βρίσκονται σε 11 χώρες από τη Σκωτία μέχρι τα βάθη της Κίνας και από την Κύπρο ως την Αγία Πετρούπολη.

Συγκεκριμένα, οι χώρες που περιλαμβάνονται είναι η Βόρεια Μακεδονία, η Βουλγαρία, η Ελλάδα, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ιταλία, η Κίνα, η Κύπρος, η Λευκορωσία, η Ουκρανία, η Ρωσία και η Τουρκία.

Τα συνοδευτικά κείμενα, τα οποία αναδεικνύουν με ενάργεια την ιστορία, την αρχιτεκτονική, την αγιογραφία, τον εσωτερικό διάκοσμο και εν γένει το πολιτιστικό και πνευματικό αποτύπωμα των Ναών έχουν γραφτεί από μια εξαιρετική πολυεθνική ομάδα ερευνητών/επιστημόνων.

Το βιβλίο έχει μεταφραστεί ήδη σε 9 γλώσσες (Αγγλικά, Αραβικά, Βουλγαρικά, Ιταλικά, Ουκρανικά, Ρουμανικά, Ρωσικά, Σερβικά) και μεταφράζεται σε άλλες 4 (Αρμενικά, Γαλλικά, Γερμανικά και Φινλανδικά), ενώ αναμένεται να μεταφραστεί και σε άλλες.

Σκοπός μας είναι να διανεμηθεί σε όσο το δυνατόν περισσότερες χώρες, σε όσο το δυνατόν περισσότερους θεσμούς που επηρεάζουν τα διεθνή δρώμενα, σε όσο το δυνατόν

περισσότερους πολιτικούς, ακαδημαϊκούς και θρησκευτικούς παράγοντες και ει δυνατόν σε όσο το δυνατόν περισσότερους πολίτες.

Ο στόχος μας πράγματι είναι ιδιαίτερα φιλόδοξος: Με προγραμματισμένες παρουσιάσεις σε πολλές χώρες, σε πολλά κοινοβούλια, σε πολλές έδρες ανώτατων θρησκευτικών ηγετών, θέλαμε και θέλουμε αυτό το βιβλίο να προκαλέσει έναν θόρυβο.

Να καταδείξει ότι η υπόθεση της Αγίας Σοφίας είναι ανοικτή. Ότι η αυθαιρεσία μιας εξουσίας που τιμά το δίκαιο της ισχύος παραπάνω από την ισχύ του δικαίου και της αλήθειας δεν είναι δυνατόν να γίνει αποδεκτή από τον σύγχρονο κόσμο.

Ακόμη κι αν αυτός ο κόσμος, όπως βλέπουμε συχνά, βάζει μπροστά τα μικροσυμφέροντα, οικονομικά και γεωστρατηγικά, από την ίδια την αλήθεια και το δίκαιο.

Η πανδημία, όμως, που πάγωσε για καιρό την κανονική ροή της παγκόσμιας καθημερινότητας, και κατόπιν ο τραγικός πόλεμος στις στέπες της Ουκρανίας -που μας πληγώνει αφάνταστα, καθώς διεξάγεται μεταξύ ομοδόξων, πνευματικών τέκνων του Βυζαντίου- καθυστέρησε τον προγραμματισμό μας.

Και σε αυτές τις συνθήκες, ωστόσο, δεν μένουμε αδρανείς. Ήδη, έχουμε προχωρήσει στην παρουσίαση του Τόμου στην Αθήνα, στο Μιλάνο, στην Φλωρεντία, στο ακριτικό Διδυμότειχο, σε λίγες μέρες στη Βενετία, στο Παγκόσμιο Βυζαντινολογικό Συνέδριο, και ακολουθεί η παρουσίαση στην έδρα του Παγκόσμιου Συμβουλίου Εκκλησιών και μια σειρά από ευρωπαϊκές πρωτεύουσες.

Και εδώ, από την Σαμαρίνα, το σημείο αναφοράς για τον βλαχόφωνο ελληνισμό, θέλω να τονίσω ότι είμαστε αποφασισμένοι να κάνουμε ότι είναι δυνατόν για τη διάδοση του μηνύματος γιατί γνωρίζουμε ότι οι αντιξοότητες είναι πρόσκαιρες, ο σκοπός μας, όμως, έχει διαχρονική αξία.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας. Χρόνια Πολλά.